

LA CRÒNICA | PER RAMON ARNABAT (DOCTOR EN HISTÒRIA) I DAVID ÍÑIGUEZ (DOCTOR EN DIDÀCTICA DE LES CIÈNCIES SOCIALS)

El llibre 'Atac i defensa de la rereguarda' recull amb detall les agressions que va patir la demarcació: les deu comarques tarragonines van ser bombardejades 1.353 vegades durant la contesa.

TARRAGONA: BOMBARDEIG DEL 26 DE JULIOL DE 1938

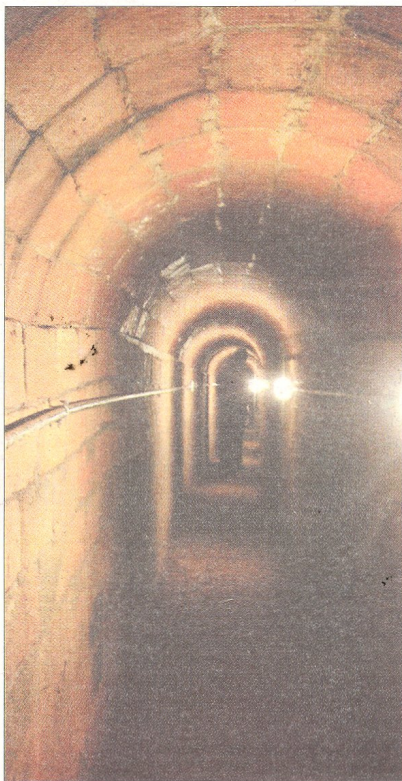
FOTO: UFFICIO STORICO DELL'AERONAUTICA MILITARE DI ROMA (USAM)

Pluja de foc

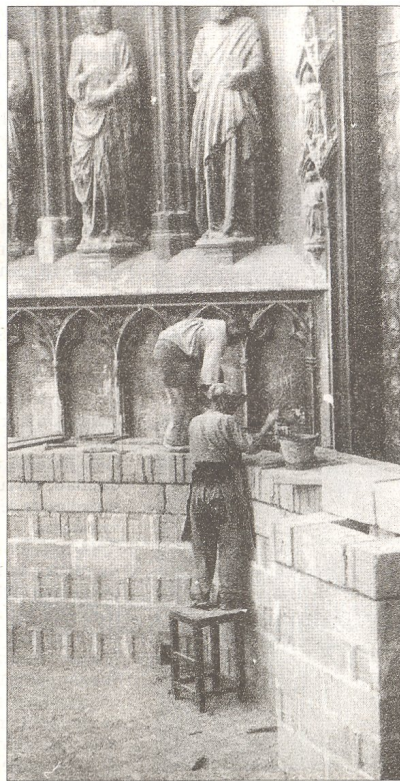
Atac i defensa de la rereguarda és el resultat d'una recerca històrica en la que els autors hem volgut proporcionar una visió de conjunt dels bombardeigs soferts a les comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre entre 1936-1939. I per això hem procurat reunir els dos vessants bàsics d'aquest episodi: la perspectiva dels qui bombardejaven i la dels qui sofrien els bombardeigs. Per fer-ho ha estat necessari localitzar i estudiar totes les fonts a l'abast, les dels atacants i les dels defensors, tot contrastant-les.

Tot aquest material ha estat obtingut gràcies a la consulta de més de vint arxius contenidors de fonts escrites i iconogràfiques. Durant més d'un any de recerca també s'han revisat les publicacions i articles locals que documentaven la crònica dels bombardeigs del territori.

En cada agressió aèria hem intentat respondre preguntes que no tenien resposta: el tipus d'avions i d'on procedien, el seu *modus operandi*, els explosius emprats i quins eren els objectius que perseguïen, si eren assolits o no, així com els resultats: els danys humans i materials ocasionats. Hem volgut aportar una visió global d'un episodi complex del que teníem només una opti-

Es van construir nombrosos refugis antiaeris com aquest de Cambrils. FOTO: ARXIU MUSEU D'HISTÒRIA DE CAMBRILS

Uns obrers protegeixen la Catedral de Tarragona.

FOTO: FONS RAMON PERERA DE LA BIBLIOTECA DE MONTSERRAT

ca parcial, la del qui sofreix l'agressió, quan de fet, les variables són múltiples i van més enllà del simple recompte de víctimes i ferits.

Els bombardeigs

Mentre eren rereguarda, les deu comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre van patir 1.353 atacs de diversa modalitat, primer navals, després aeris, comesos de dia i de nit. Vers fàbriques, ponts, ports, estacions de ferrocarril, trànsit i comunicacions. I també contra tropes quan el territori esdevenia camp de batalla.

La voluntat dels agressors consistia en desballestar la República i destruir de manera programada tot un seguit d'objectius.

D'aquest conjunt d'agressions aèries es desprèn que, més enllà de colpir la població civil per aconseguir malmetre'n la moral, l'aviació feixista cercava essencialment l'eliminació de tot element que ajudés en l'esforç de guerra republicà, principalment la seva capacitat i els seus mitjans i recursos econòmics.

Allarg del l'obra documentem els primers atacs soferts a Tortosa i Flix la nit del 23 al 24 de febrer de 1937, les accions dels vaixells contra la costa tarragonina, així com els primers atacs als ponts de Tortosa i l'aeròdrom de Reus. Aquests atacs, perpetrats